

are actively adopting new laws and regulations. This leads to regular modifications of legal and legal systems. The use of an updated system of legislation involves work to streamline its elements. A constant form of such work is the systematization of normative legal acts, which means the activity of streamlining normative acts, bringing them into an orderly, coherent system. The purpose of systematization of legislation is to bring regulations, through their streamlining, in a coherent system that most objectively reflects the legal system. The activity of systematization of legislation occupies one of the main places in the legal policy of the modern state. In the complex of interrelated problems that the state solves through political and managerial activities in the legal sphere of society, the priority is legislative policy, which means government activities related to the design of political decisions in the form of regulations, process optimization and techniques of lawmaking, promulgation of laws and bylaws and their systematization.

Кльоб Катерина Іванівна

*здобувач вищої освіти судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

БЕЗПЕЧНЕ НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УНІВЕРСАЛЬНЕ ПРАВО КОЖНОЇ ЛЮДИНИ

Питання безпечного навколишнього середовища все частіше лунає у міжнародній спільноті. Ведуться дискусії щодо пагубного впливу зміни клімату на повсякденне життя людей, забруднення водного середовища та атмосферного повітря тощо. Велику увагу до проблеми навколишнього середовища привертають екологічні активісти, зокрема шведська активістка Грета Тунберг, яка у своїх виступах наголошує на екзистенційну кризу людства в результаті зміни клімату. Що ж до права на безпечне навколишнє середовища, то воно не згадується ні в Загальній декларації прав людини, ні в двох Міжнародних пактах про права людини. Проте актуальність цього питання зростає з кожним днем, тому важливо дослідити його зміст та нормативно-правове закріплення.

Право на безпечне навколишнє середовище відноситься до групи екологічних прав людини. Вперше на міжнародному рівні екологічні права були проголошені на Конференції ООН щодо довкілля людини в Стокгольмі в 1972 року. В результаті вказаного заходу була прийнята Декларація Конференції ООН із проблем оточуючого люду середовища. Так, другий розділ цієї Декларації визначає, що людина має основне право на свободу, рівність і сприятливі умови життя у навколишньому середовищі, якість якого дозволяє вести достойне і процвітаюче життя [1].

Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку 1992 року розвинула тему права людини на безпечне навколишнє середовище на міжнародному рівні. Зокрема, вказаний документ декларує право людей на здорове і плідотворне життя в гармонії з природою [2]. Гармонія з природою проявляється, в першу чергу, в безпечному навколишньому середовищі, яке оточує кожного із нас.

Декларації конференцій ООН в Стокгольмі та Ріо-де-Жанейро стали передумовою для прийняття на 48 сесії Ради по правам людини ООН Резолюцію А/HCR/48/L.23. Ця Резолюція є важливою в контексті екологічних прав людини, адже саме вона визнає здорове та безпечне навколишнє середовище універсальним правом людини.

Як і будь-яка резолюція Ради, вона не має юридичної сили, адже Рада по правам людини ООН – це міжвідомчий орган в системі Організації Об'єднаних Націй, який займається захистом прав людей у всьому світі і її резолюції не мають обов'язкової юридичної сили, але містять стійкі політичні зобов'язання. Також у вказаній Резолюції міститься запрошення для Генеральної Асамблеї ООН розглянути це питання, що підкреслює його важливість для міжнародної спільноти.

Важливими положеннями в Резолюції в контексті права на безпечне навколишнє середовище є рекомендації державам у здійсненні цього права. Так, Резолюція закликає держави розвивати потенціал для докладання зусиль із захисту навколишнього середовища, щоб здійснювати їхні зобов'язання щодо прав людини; продовжувати ділитися ефективною

практикою у дотриманні зобов'язань з прав людини пов'язані з задоволенням від безпечного, чистого, здорового та стійкого довкілля, включаючи обмін знаннями та ідеями, побудові синергії між захистом прав людини та захистом довкілля, дотримуючись комплексного підходу; запровадити політику щодо здійснення вказаного права; продовжувати здійснювати зобов'язання щодо прав людини, пов'язаних з безпечним, чистим, здоровим та стійким навколишнім середовищем для реалізації та досягнення Цілей Сталого Розвитку, враховуючи комплексний і багатогалузевий характер останніх [3].

Отже, з вище зазначеного можна зробити висновок, що міжнародні нормативно-правові акти містять окремі положення щодо екологічних прав людини. Проте в зазначених актах не закріплено право на безпечне навколишнє середовище як універсального. Визнання вказаного права як одного із основних прав людини стало б вирішальним кроком до більш відповідального відношення людей до довкілля та природи в цілому.

Джерела:

1. Декларація Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища від 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_454#Text (дата звернення: 12.11.2021 року).
2. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку, прийнята Конференцією Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища, від 1992 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455#Text (дата звернення: 12.11.2021 року).
3. Resolution A/HRC/RES/48/13 adopted by the Human Rights Council on 8 October 2021 URL: <https://undocs.org/A/HRC/RES/48/13> (дата звернення: 12.11.2021 року).

Науковий керівник – асистент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Музика В. В.